

Geien

Geitouwen of geien bestaan sinds de 14e eeuw. De gei werd aan de ra vastgezet op tweederde van de lengte, liep naar de schoothoorn en terug naar de ra, twee voet binnenwaarts van de plaats waar de gei was vastgezet, via een blok aan de mars en een kous halverwege het want en werd op het dek op een nagel belegd. De bramgeien, op kleine schepen enkel, werden vaak in de mars belegd. De geien voor de blinde werden vóór 1720 op de nagelbank op het galjoen belegd, later door de duizendpoot geschoren en op een nagel op de reling van de bak belegd. De geitouwen van de bovenblinde werden vóór 1720 op de mars van de blinde steng belegd, na 1720 was de loop gelijk aan die van de gei van de blinde. Voor de geien werden overwegend geitouwblokken toegepast.

Gordings

Bij de gordings worden twee typen onderscheiden: nokgordings en buikgordings. Nokgordings komen voor vanaf midden 15e eeuw. Ze waren met spruiten of hanepoten aan de staande lijken vastgezet en liepen voor en achter het zeil. Na 1650 werd de nokgording vereenvoudigd; de verschillende uitvoeringen zijn weergegeven in de afbeeldingen. Na 1720 werden nokgordings van het Engelse type het meest toegepast. Buikgordings voerde uitsluitend vóór het zeil langs en zaten vast aan het voetlijk. Ze kwamen aan de onderzeilen vanaf midden 16e eeuw voor, aan marszeilen sedert de eerste helft 17e eeuw, aan de bramzeilen vanaf eind 17e eeuw. Op de onderzeilen werd voor 1720 één paar gordings gevaren, na 1720 op grote schepen twee paar, op de marszeilen één paar en op de bramzeilen vaak één gording die zich in het onderste derde deel splitste en naar beide zijanten van het voetlijk liep. De gordings liepen via blokken onder de mars of stagkraag door stagkousen in het want en werden op nagels belegd. De blinde had alleen buikgordings, in uitvoering vaak overeenkomend met de bramgordings. De bovenblinde had geen gordings.

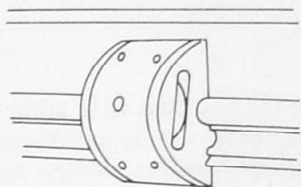
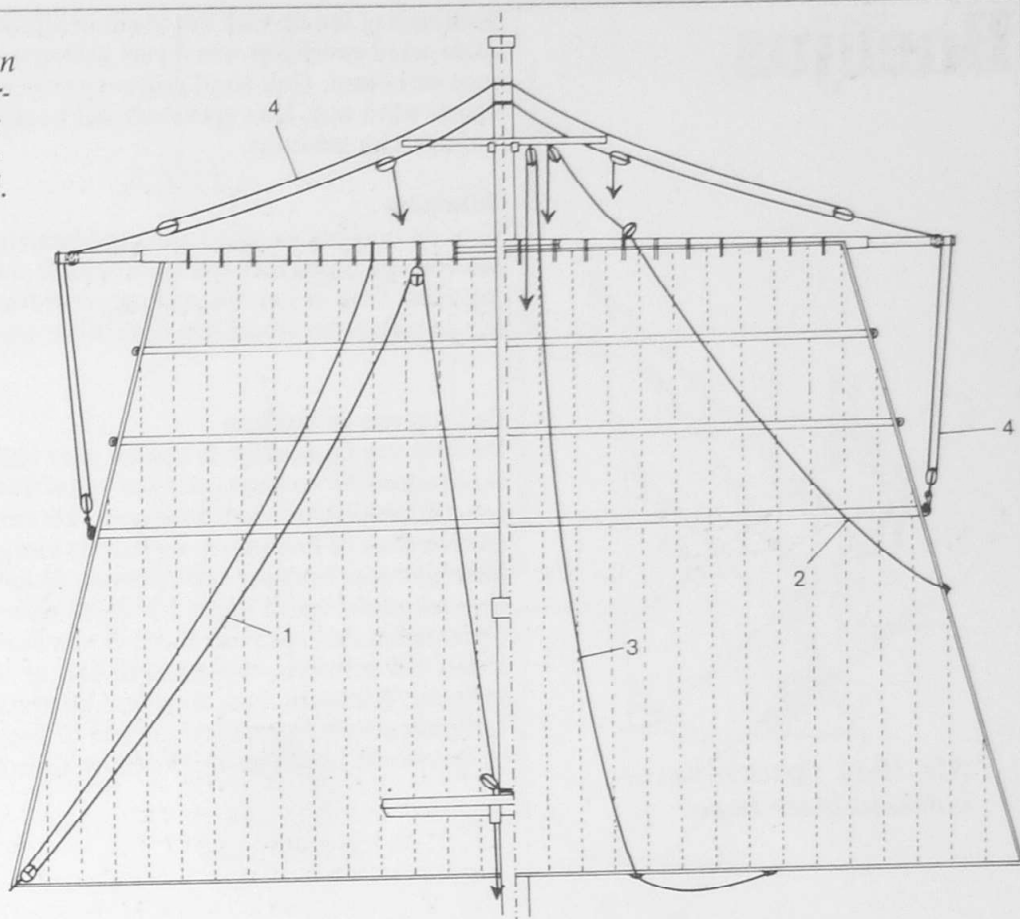
Riftalies

Toen de raffen aan de marszeilen werden ingevoerd (17e eeuw), waren er ook riftalies nodig. Ze waren bevestigd aan de zijlijken, gingen door een schijfgat in de ranok en liepen uit in een talie, in Holland in de stengetop, wat na 1710 algemeen gebruikelijk werd. Aan de andere kant was de talie aan het rakbindsel gestropt. De riftalie werd belegd aan de puttingjuffers van de mars. Op modellen worden de geien, gordings en riftalies, als het model met zeilen is uitgevoerd, slaphangend gevaren.

Ratakels

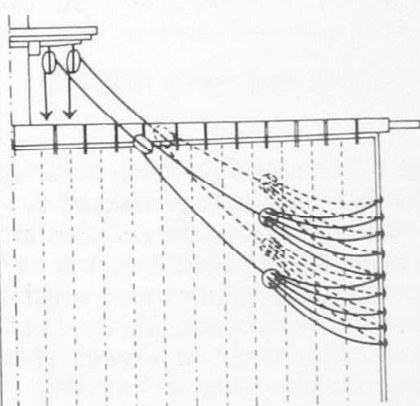
Vanaf de tweede helft 17e eeuw tot begin 19e eeuw waren de onderraas in sommige gevallen van takels voorzien die dezelfde taak hadden als de stag- en zijtakels. De ratakel bestond uit een hanger aan de ra, waaraan een vioolblok was gestropt. Het onderblok was een tweeschijfsblok met haak. Tijdens de vaart was het takel geborgen, zoals de tekening rechts laat zien aan de ra stijfgezet, of werd de haak in een oogbout op de rust gehaakt. Ratakels kwamen in hoofdzaak voor op Engelse schepen en nog lang niet op alle; op continentale schepen zijn ze hoogst zelden toegepast.

Zeil uit 18e tot midden 19e eeuw, links achterkant, rechts voorkant:
1. geitouw, 2. nokgording, 3. buikgording, 4. riftalie

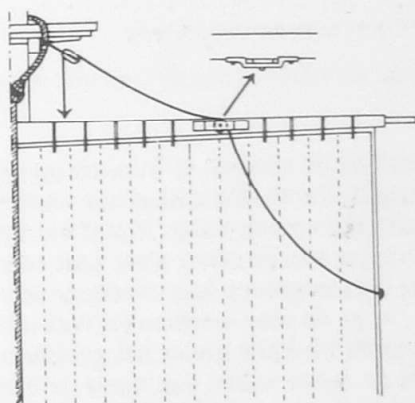

Blok aan de verschan-
sing voor de zware
touwen van het lopen-
de want, 18e en 19e
eeuw

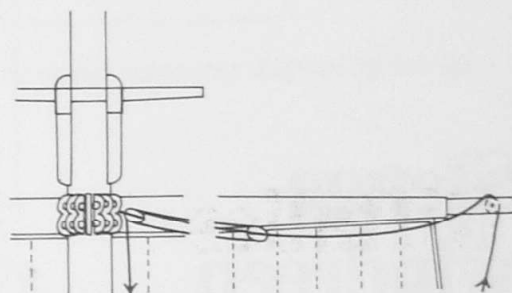
Nokgordings,
15e tot 17e eeuw

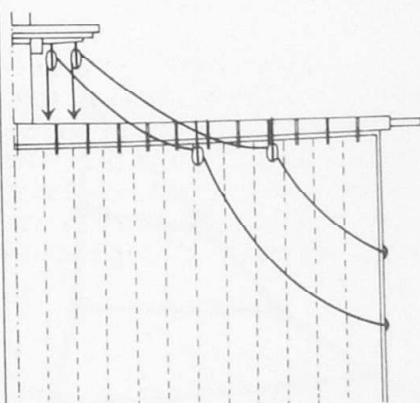
Gordingspruiten, 1450 tot 1650

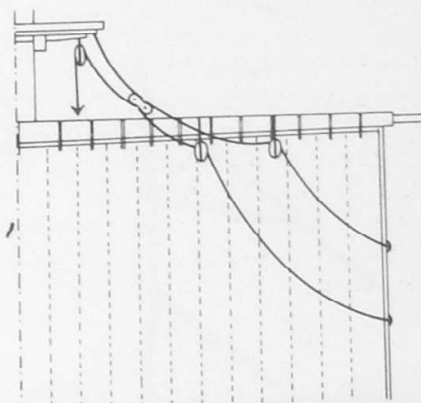
Continentaal, 1640 tot 1720

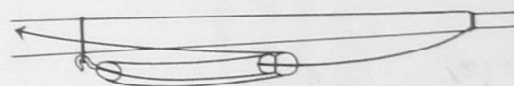
Riftalie, 1660 tot 1710 (niet
Hollands)

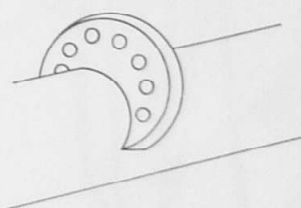
Engels, 1640 tot 1700

Engels, 1670 tot 1720

Stengewindreep

Zadel met gaten voor het lopend
touwwerk dat naar binnen-
boord loopt